

Валерій Горвий,

д-р іст. наук, проф., заст. гендиректора Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського

ІНФОРМАЦІЙНІ КОМУНІКАЦІЇ В ЕВОЛЮЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

У статті розглядається значення процесу еволюції соціальних інформаційних комунікацій у процесі розвитку національного інформаційного простору в умовах глобалізації, наголошується на актуалізації прогностно-аналітичних підходів до вивчення процесів вертикальних і горизонтальних обмінів, вироблення методик управління цими процесами.

Ключові слова: соціальні інформаційні комунікації, соціальна структура, інформаційні обміни, соціальні мережі, національний інформаційний простір, глобалізація, національний розвиток.

Стрімкий розвиток соціальної структури суспільства обумовлює необхідність розвитку соціальних інформаційних комунікацій. Цей процес інтенсифікувався з посиленням глобалізаційних впливів, розвитком електронних інформаційних технологій як у вдосконаленні вертикальних інформаційних обмінів, так і у сфері обмінів горизонтальних, зокрема в розвитку соціальних мереж. З огляду на зростаючий вплив цих процесів на розвиток суспільства, актуалізується проблема вивчення закономірностей розвитку соціальних мереж і привнесення свідомого начала в цей процес.

Проблема розвитку системи соціальних інформаційних комунікацій у контексті соціальної трансформації суспільства під впливом інтернет-технологій розглядалася в роботах Е. Тоффлера, М. Кастельса та інших зарубіжних дослідників. Дотичними до цієї теми є роботи щодо філософського осмислення інформаційних процесів Р. Абдєєва, М. Моїсеєва, науково-прикладні проблеми організації інформаційних обмінів розглядаються в роботах Г. Почепцова, О. Холода та ін. Певним внеском в осмислення проблем, пов'язаних із процесом еволюції соціальних інформаційних комунікацій, є також монографія автора цієї статті. Однак процеси осмислення інноваційних змін у технологіях інформаційних обмінів, розвиток усіх інших складових інформаційної сфери сучасного суспільства потребують подальшого вивчення.

Метою статті якраз і є аналіз тенденцій розвитку сучасних соціальних інформаційних комунікацій, тенденцій, що значною мірою обумовлюють розвиток національного інформаційного простору.

Підвищена суспільна увага до системи соціальних інформаційних комунікацій в умовах розвитку інформаційного суспільства обумовлюється прискореним розвитком його соціальної структури. У свою чергу, прискорення цього процесу прямо пов'язане з посиленням зовнішніх і внутрішніх для українського суспільства викликів, а також тих, що обумовлені змінами в навколишньому середовищі, внутрішньо-суспільними проблемами, обумовленими стрімко зростаючою чисельністю населення, супутніми з цим процесом екологічними, техногенними факторами, різноманіттям біологічних, етнологічних, етичних, ідеологічних та інших флуктуацій.

Соціальна затребуваність підвищення ефективності інформаційного забезпечення потреб розвитку сучасного суспільства системою соціальних комунікацій обумовлює:

- необхідність розвитку системи цих комунікацій для забезпечення інформаційного обігу з усіма елементами, новими й традиційними, соціальної структури суспільства;

- необхідність урізноманітнення технологічної різновидності соціальних комунікаційних мереж відповідно до специфіки використання інформаційних ресурсів, удосконалення технологічних характеристик засобів передачі інформації;

- необхідність якісного вдосконалення змістовного наповнення ресурсів використовуваної інформації.

Основним технологічним елементом, пов'язаним із призначенням соціальних комунікацій, є саме змістовне наповнення комунікативних каналів інформацією, необхідною для функціонування й розвитку соціальних складових суспільства. Процес розвитку структури комунікаційних каналів, технологічне забезпечення функціонування їх відіграє хоча певною мірою й самостійну, важливу, але службову в загальному комунікативному процесі роль. Технічні фахівці дійсно організують можливість передачі інформаційного сигналу, розвиваючи відповідно до суспільних запитів систему соціальних інформаційних комунікацій. Вони забезпечують потрібну швидкість, точність, повноту призначеної для передачі інформації, прийнятний рівень шумів в інформаційних обмінах та інші важливі технічні параметри роботи інформаційних систем. Проте за межами їхньої компетенції перебуває головне – зміст інформаційних повідомлень, що є об'єктом творення та організації

використання інформаційних працівників, аналітиків, потребує відповідних навиків і професійної підготовки. Недостатнє розуміння цієї особливості в сучасній інформаційній діяльності сьогодні є причиною доволі частих непорозумінь між виробниками нової інформації, інформаційними працівниками та інженерами-комп'ютерниками, які присвоюють собі виключне право бути фахівцями у сфері інформаційних технологій.

Доволі вичерпно розставив акценти в цій ситуації М. Моїсєєв: винайдення електронної обчислювальної техніки та способів її використання є закономірним етапом розвитку. Поява нових засобів обробки інформації, винахід нових технологій роботи з інформацією – це такий же закономірний акт самоорганізації матерії, як і поява життя, засобів використання енергії сонця, поява мозку, інтелекту тощо [1]. Однак при цьому, на його думку, для нас важливі не технічні особливості сучасних обчислювальних машин і навіть не їхні економічні характеристики, а ті нові можливості, які вони надають для розширення інтелектуальних здібностей людини [1, с. 186].

Для більш чіткого розподілу функцій фахівців інформаційної сфери, очевидно, слід зазначити, що комунікація (від латин. communication – повідомлення, передача) у найбільш загальному вигляді є процесом [2] передачі значення шляхом пересилання сигналів (ДСТУ 2392–94 «Базові поняття. Терміни та визначення») [3] у соціальних комунікаційних каналах. Під каналами при цьому розуміються створені за допомогою технічних засобів або ж мобілізації тих чи інших фізичних властивостей людини, умов для передачі інформації. Таким чином, вивчення потреб замовників, створення, відбір з наявних уже ресурсів необхідної для них інформації, визначення шляхів задоволення цих потреб – прерогатива фахівців у питаннях інфотворення, аналітиків. Формування соціальних комунікаційних каналів для передачі електронної інформації, забезпечення якості проходження інформації по них, організація формальної обробки великих інформаційних масивів відповідно до запитів аналітиків, навігаційні послуги по ресурсах входять до функцій комп'ютерних працівників.

Процес розвитку соціальних комунікаційних каналів має відповідати темпу вдосконалення соціальної структури суспільства. У разі випередження соціальних процесів, він стимулюватиме їхній розвиток за умови відповідності об'єктивним закономірностям і викривлятиме їх у разі розбіжності. При відставанні відчуватиметься брак необхідної для розвитку соціальних структур інформації, що створюватиме проблеми для їхнього розвитку. Осмислення процесу розвитку соціальних комуні-

каційних каналів, таким чином, дає змогу свідомо керувати процесом структурного вдосконалення соціальної організації суспільства.

На характер цих процесів впливає також рівень розвитку технічного забезпечення засобів соціальної комунікації, комп'ютеризація основних видів діяльності сучасного суспільства, розвиток електронних інформаційних технологій. З розвитком цих технологій в інформаційній сфері:

- практично знімається фактор відстаней, вплив кордонів, географічного місцезнаходження;

- відбувається вдосконалення оперативного керування інформаційними ресурсами: комплектування, структуризація, організація обслуговування користувачів, створено додаткові можливості для кооперації інформаційних ресурсів по горизонталі – аж до формування єдиної загальнонаціональної бази інформації;

- організується ефективне інформування про наявні інформаційні ресурси;

- забезпечується ефективний доступ до сучасної інформації практично всім категоріям суспільства;

- на базі розвитку суспільних інформаційних комунікацій розширено можливості використання всіх видів носіїв відповідно до запитів замовників, створено умови для продукування нової інформації представникам усіх соціальних структур суспільства;

- розроблено методики розвитку системи соціальних інформаційних комунікацій та методики ефективного застосування наявних інформаційних ресурсів в інтересах суспільного розвитку аж до їх використання для підтримки й розвитку творчого потенціалу сучасної людини [4].

Це все сприяє «зростаючому розмаїттю моделей спілкування, яке складає особливу рису соціального розвитку в наших суспільствах» [5]. При цьому сучасні соціальні інформаційні комунікації відіграють значну роль у розв'язанні важливої суспільно значущої проблеми: при розвитку глобальних процесів як невідвортної закономірності сучасності вони дають можливість забезпечення самобутнього розвитку націй і держав та їх ефективного внеску в загальноцивілізаційний розвиток. У національному вимірі система контрольованих національними засобами комунікацій визначає національний інформаційний простір, а система комунікаційних каналів окреслює каркас цього простору.

Варто при цьому зазначити, що національна система контролю за комунікаціями жодною мірою не має накладати обмеження на доступ до інформації кожному громадянину своєї країни. Контроль національними засобами за циркуляцією інформаційних потоків стосується

проблем організації інформаційної безпеки, боротьби з протиправним використанням інформаційних технологій, комп'ютерним тероризмом, інформаційною агресією, з потраплянням до системи національних інформаційних ресурсів інформації, шкідливої для національного розвитку, тобто окреслюється законодавством про інформацію.

Слід зауважити, що формування каркаса інформаційного простору ускладнюється і видозмінюється відповідно до зміни запитів, пов'язаних із процесом еволюції соціальної структури суспільства та розвитком інформаційних технологій. Сучасна техніко-технологічна основа інформатизації створює нові можливості для вдосконалення комунікативних процесів, підвищення ефективності використання інформаційних ресурсів. Реалізація програми інформатизації в Україні створила умови для доступу до інформаційних ресурсів і можливостей інфотворення для всіх категорій населення Української держави.

Соціальні інформаційні комунікації як еволюційний механізм суспільного розвитку сприяють цьому розвитку у двох основних аспектах:

1. Шляхом удосконалення структури комунікацій, урізноманітнення їх, виходячи зі зростаючих можливостей технічних засобів.

2. Удосконаленням якості інформації, що циркулює в інформаційних комунікаціях, забезпеченням якомога більшої відповідності змісту цієї інформації наявним запитам, а також приведенням форми її подачі до наявних у користувачів можливостей обробки та використання.

Як уже говорилося вище, активізація глобалізаційних процесів, зростання загрози уніфікації в розмаїтті національностей обумовила необхідність зростання суспільної уваги саме до проблем національного розвитку, пошук можливостей пристосування до нових умов суспільного функціонування людських спільностей саме на національному рівні. Слід зазначити, що при цьому глобалізація впливає і на всі інші складові соціальної структури суспільства, однак не підштовхуючи їх до того рівня змін, який є характерним для рівня національного, і не загрожуючи масштабами змін самому існуванню цих структур. В останні десятиріччя основні тенденції розвитку національного інформаційного простору дають підстави для виявлення певних закономірностей і прогнозування процесів розвитку інформаційної сфери в майбутньому. У свою чергу таке прогнозування дає можливість оперативного реагування на інноваційні зміни в інформаційних процесах на правовому, технологічному та інших рівнях.

Сьогодні вже чітко проявляється той факт, що вдосконалення соціальної структури суспільства відбуватиметься шляхом розвитку вертикальних і горизонтальних напрямів побудови інформаційних

комунікацій. Вертикальні обміни, у яких інформація надходить з організаційного центру до його структурних елементів і від цих елементів як зворотний зв'язок до центра по відповідних комунікаціях, у цілому, є системопідтримувальним, спрямованим на суспільний розвиток, інформаційним механізмом, що створює загальну конфігурацію національного інформаційного комплексу. Держава на цьому етапі розвитку суспільства найчастіше є основним інструментом національної консолідації, організуючим началом і координатором буття [6] інформаційної системи, що охоплює національний інформаційний простір, сприяє його розвитку, забезпечуючи в процесі своєї трансформації прогрес у сфері демократичних перетворень.

Протягом тривалого часу в історії людства спосіб вертикальних інформаційних обмінів був, беззаперечно, основним у сфері соціального розвитку та пов'язаний з розвитком націй і держав. Через центральну структуру цієї системи, крім внутрішніх інформаційних обмінів, відбувалися також і зовнішні, на міждержавному, міжнаціональному рівні обміни, корисні для одного чи обох суб'єктів обмінів. На базі взаєморисної інформації поступово розвивалися інформаційні ресурси, що становлять нині ресурси глобального інформаційного простору. Вплив цих ресурсів на регіони світу протягом усього періоду, поки міжнародні інформаційні комунікації повністю контролювалися управлінськими структурами на державному рівні, регулювався організаційними центрами націй і держав. І лише з розвитком технічних засобів інформатизації, коли на інформаційні обміни стали все менше впливати географічні кордони країн, соціальні структури одержали можливість без контролю або ж лише при частковому регламентуванні державою одержувати інформацію з-за кордону.

Можна прогнозувати, що в процесі розвитку загальноцивілізаційної інтеграції, на базі здобутків науково-технічного прогресу процес створення нових і вдосконалення існуючих інформаційних комунікацій з ініціативи управлінських структур держави і в її інтересах розвиватиметься. Відповідно до структури глобальних інформаційних ресурсів ці комунікації будуть призначені для використання в національних інтересах ресурсів глобальної інформації, в інтересах міждержавних інформаційних обмінів тощо [7]. Ці комунікації в рамках існуючого правового поля будуть контролювані державою, відображаючи її інтереси, інформаційні потреби розвитку.

Паралельно, з розвитком інтернет-технологій за ініціативи зарубіжних суб'єктів інформаційної діяльності та ініціативи соціальних структур

українського суспільства, швидко розвиваються інформаційні комунікації по лінії «суб'єкти глобального інформаційного простору – соціальні складові українського суспільства», обміни в яких слабо регламентуються або й зовсім не регламентуються сьогодні державою, що створює проблеми для національного інформаційного суверенітету. У процесі розвитку вертикальних інформаційних обмінів набувають певних характерних рис особливості цих процесів, характерні саме для цього виду обмінів: техніко-технологічні, спеціальне устаткування для регулювання режиму доступу до службової інформації, організаційні, правові тощо. І ця специфіка має враховуватися в розвитку системи вертикальних інформаційних обмінів.

Протилежний вертикальному спосіб горизонтальних інформаційних обмінів, децентралізованих, таких, що призначаються для спілкування насамперед у міжособистісному спілкуванні, тривалий час використовувався у сфері епістолярних обмінів. Кардинально в цій сфері ситуація почала змінюватися з впровадженням електронних інформаційних технологій, загальносуспільної інформатизації, формуванням нового виду соціальних спільнот, заснованих на інформаційній солідарності. За визначенням Б. Веллмена, це мережі міжособистісних зв'язків, які забезпечують комунікабельність, підтримку, інформацію, відчуття належності та соціальну ідентичність [8].

Формування соціальних мереж зробило можливим інформаційні обміни практично без участі контрольованих державою вертикальних інформаційних потоків на горизонтальному рівні інформаційних обмінів. Стосовно цього способу інформаційних обмінів М. Кастельє зауважив, що «ці спільності працюють на основі двох головних спільних культурних характеристик. Перша – це цінність горизонтальної вільної комунікації... Друга: спільність, що виникає з віртуальних громад, – це те, що я визначив би як самокероване створення мережі» [9]. У національному інформаційному комплексі ці спільності виконують функцію соціального інструменту внутрішнього наповнення комплексу новою інформацією.

У мережах атрибуту окремих акторів менш важливі, ніж відносини і зв'язки з іншими акторами в мережі. Цей підхід виявився корисним при поясненні багатьох реальних явищ, однак залишає менше простору для індивідуальних дій, можливостей індивідів впливати на свою вдачу, оскільки багато що залежить від структури їхньої мережі [10]. Ця точка зору, а також подібні в інших публікаціях показують, що створювані нові інформаційні механізми є обслуговуваними в системі горизонтальних інформаційних обмінів і мають відповідати потребам цих обмінів.

При цьому соціальні мережі є дуже чутливими до потреб своїх користувачів, тому технічна, технологічна база цих мереж, як правило, є інноваційною. Серед користувачів цих мереж відсутня офіційна фіксація членства, і кожний з учасників може в будь-який час відмовитися від участі в спілкуванні, включитися в інформаційні обміни з іншими партнерами. Тривалість існування тих чи інших об'єднань за інтересами не регламентована в часі. Соціальні мережі є інформаційними комунікаціями, найменшою мірою контрольованими традиційними державними засобами організації інформаційної безпеки.

Розвиток горизонтальних інформаційних обмінів як механізм обслуговування процесу еволюції соціальної структури суспільства актуалізувався і набув високої суспільної значущості на базі здійснюваної в суспільстві інформатизації. Власне, соціальні мережі стали популярним механізмом спілкування між окремими людьми. Включення в цей вид міжособистісного спілкування громадських організацій чи якихось інших соціальних структур є, по суті, спробою вертикальних впливів на механізм горизонтальних обмінів інформацією. Стрімко зростаюча популярність соцмереж серед користувачів привертає увагу (на Заході вже помітно привернула її) у середовищі бізнесменів, політтехнологів для використання цього інформаційного механізму в інтересах економічних і політичних структур, просування в суспільстві їхніх інтересів. Мережі дедалі більше використовуються також для досягнення певних цілей, пов'язаних із протиправними діями, і у веденні інформаційних воєн.

Слід зазначити, що наведені особливості мережевих форм спілкування є характерними для нинішнього етапу соціальних відносин у суспільстві, рівня інформаційних технологій та комп'ютерної грамотності у сфері інформаційних технологій сучасних учасників інформаційних обмінів. З подальшим розвитком інформатизації українського суспільства і, відповідно, зростаючим рівнем володіння інформаційними технологіями членами суспільства можна прогнозувати зростаюче соціальне значення учасників обмінів у мережах і уточнення характерних особливостей соціальних мереж [10, с. 24–25]. Цей процес більшою мірою ув'язується з об'єктивним процесом загальної консолідації суспільства та обумовлює також необхідність зміцнення інформаційних зв'язків на рівні соціальних структур суспільства, що проявляється в розвитку інформаційної кооперації, скажімо, між бібліотечними, архівними установами, у процесі розвитку мережевих систем в економіці [11], у науково-дослідних процесах (з активним використанням, наприклад, грид-технологій).

З точки зору сучасного національного розвитку варто зауважити, що утвердження в інформаційній сфері України соціальних мереж не лише сприяє розвитку взаєморозуміння в суспільстві, обміну інформацією, що стимулює прогрес, загальносуспільній консолідації, зміцненню кооперативних зв'язків у різних сферах суспільної діяльності. Нові технології інформаційних обмінів створюють також проблеми, пов'язані з:

- можливістю нерегламентованого витоку суспільно значущої інформації, порушенням прав на інтелектуальну власність;

- проникненням у вітчизняний інформаційний простір інформації, що може негативно впливати на суспільну свідомість, інформаційну базу національного інформаційного розвитку – як неадаптовану до процесу українського розвитку, виготовлену для умов розвитку іншого інформаційного середовища, так і ту, що призначається для цілеспрямованого проникнення з метою утвердження інтересів зарубіжних суб'єктів інформаційної діяльності в Україні, як це відбувається в умовах подій на Сході України, в умовах інформаційної агресії, пов'язаної з цими подіями;

- поширенням впливу маніпулятивних інформаційних технологій для реалізації певних самостійних політичних, економічних та інших цілей, а також застосування сугестивних технологій як елемента в комплексі складових засобів інформаційних воєн.

Окреслені вище тенденції мають бути враховані в процесі подальшого національного розвитку, удосконалення суспільної інтеграції, що обумовлює також прерогативу національних інтересів, цим самим певною мірою обмежуючи свободу членів суспільства. Цей процес особливо рельєфно проявляється в умовах зростаючих викликів глобалізації, зокрема у сфері негативних інформаційних впливів, фактів прямої інформаційної агресії в національний інформаційний простір України.

Окремо слід зазначити, що певне обмеження свободи у сфері інформаційної діяльності в умовах інформаційних протистоянь жодним чином не протистоїть розвитку демократичного процесу, поглибленню інформатизації. Однак при цьому проникнення новітніх інформаційних технологій у наше життя обумовлює нові виклики перед суспільством, особою та державою, які вже сьогодні потребують перегляду усталеної практики інформаційних обмінів, активних дій щодо їх удосконалення з урахуванням специфіки впровадження інновацій.

Водночас слід зауважити, що бурхливий розвиток технологій як вертикальних, так і горизонтальних інформаційних обмінів на сьогодні явно не збігається із значною інерційністю реагування на інформаційні процеси державної організаційно-правової системи. І правотворча

система, і методологія, і організація інформаційної безпеки потребує зміни підходів у розв'язанні проблем, що актуалізуються сьогодні. Ці проблеми не можуть бути розв'язаними не тільки без матеріально-технічного, методологічного оновлення, сучасного кадрового забезпечення органів контролю, а й без обов'язкової організації аналітичної роботи на випередження, постановки належної прогностичної діяльності, вивчення закономірностей розвитку сучасних інформаційних процесів, використання закономірностей еволюції системи соціальних інформаційних комунікацій у вдосконаленні інформаційного забезпечення суспільних перетворень.

Література

1. *Моисеев Н. Н.* Человек и ноосфера / Н. Н. Моисеев. – Москва : Мол. гвардия, 1990. – С. 198.
2. *Холод О.* Соціальні комунікації: соціо- і психолінгвістичний аналіз / О. Холод. – Київ : Київ. міжнар. ун-т ; Укр. асоц. Психолінгвістів, 2010. – С. 22.
3. Словник термінів з кібербезпеки / за заг. ред. Копана О. В., Скулиша Є. Д. – Київ : ВБ «Аванпост-Прим», 2012. – С. 98.
4. *Горовий В.* Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / В. Горовий ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2010. – С. 32.
5. *Кастельс М.* Інтернет-галактика / М. Кастельс. – Київ : Ваклер. – 2007. – С. 126.
6. *Маца К. А.* Земная планетарная система (Опыт исследования системной организации Земли) : монография / К. А. Маца. – Киев : Изд-во геогр. лит-ры «Обрії», 2012. – С. 17.
7. Тенденції впливу глобального інформаційного середовища на соціокультурну сферу України / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2013. – С. 32–34.
8. *Wellman B.* The community question / Barry Wellman // American Journal of Sociology, 1984: 1201_31.
9. *Кастельс М.* Інтернет-галактика / М. Кастельс. – Київ : Ваклер. – 2007. – С. 53.
10. Еще о социальных сетях [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://socialnye-sety.ru>. – Загл. с экрана.
11. *Соколенко С. И.* Производственные системы глобализации:

Сети. Альянсы. Партнерства. Кластеры: Украинский контекст / С. И. Соколенко. – Киев : Логос, 2002. – С. 80–114.

References

1. Moiseev, N. N. (1990). Chelovek y noosfera [The man and the noosphere]. Moscow: Mol. hvardyia [in Russian].
2. Kholod, O. (2010). Sotsialni komunikatsii: sotsio- i psykholinhvistychnyi analiz [Social media: psycholinguistic and sociolinguistic analysis]. Kyiv: Kyiv. mizhnar. un-t; Ukr. asots. Psykholinhvistiv [in Ukrainian].
3. Копана, О. В., Скulysha, Ye. D. (Ed.). (2012). Slovnyk terminiv z kiberbezpeky [Glossary of cybersecurity]. Kyiv: VB «Avanpost-Prym» [in Ukrainian].
4. Horovyi, V. (2010). Sotsialni informatsiini komunikatsii, yikh napovnennia i resurs [Social information communication, their content and resource]. NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Kyiv [in Ukrainian].
5. Kastels, M. (2007). Internet-halaktyka [Galaxy Online]. Kyiv: Vakler [in Ukrainian].
6. Maca, K. A. (2012). Zemnaja planetarnaja sistema (Opyt issledovaniya sistemnoj organizatsii Zemli) [The Earth's planetary system (experience of the study of systemic organization of the Earth)]. Kyiv: Izd-vo geogr. lit-ry «Obrii» [in Russian].
7. Onyshchenko, O. S., Horovyi, V. M., Popyk, V. I. et al. (2013). Tendentsii vplyvu hlobalnoho informatsiinoho seredovyscha na sotsiokulturnu sferu Ukrainy [Trends in global information environment impact on socio-cultural sphere Ukraine]. NAN Ukrainy, Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Kyiv [in Ukrainian].
8. Wellman, B. The cmmunity guestion. American Journal of Sociology, 1984: 1201_ 31.
9. Kastels, M. (2007). Internet-halaktyka [Galaxy Online]. Kyiv: Vakler [in Ukrainian].
10. Eshhe o social'nyh setjah [More on social networks]. Retrieved from <http://socialnye-sety.ru> [in Russian].
11. Sokolenko, S. I. (2002). Proizvodstvennye sistemy globalizatsii: Seti. Al'jansy. Partnerstva. Klasteryy: Ukrainskij kontekst [Globalization of production systems: Networks. Alliances. Partnership. Clusters: Ukrainian context]. Kyiv: Lohos [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 17.02.2015.

Valery Gorovoy

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Information Communication in Evolution National Information Space

The article discusses the importance of the evolution of the social informational communications in the process of development of the national information space in the context of globalization. There are emphasis on mainstreaming of forecasting and analytical approaches to the study of the processes of vertical and horizontal exchange of information, development of procedures to manage these processes.

Actualization of social communications are now driven by increased globalization, carrying along with a positive value, and also the threat of a general unification process, the negative prospects for national development.

Transformation of the network of information communications in the interests of national information space, the development of mechanisms of influence on them and thereby ensuring the strengthening of national information sovereignty, which contributes to neutralizing the negative information processes.

These communication, within the existing legal framework, requires the government control, ensuring further development of informatization in the country, ensuring opportunities to access and use by citizens the important information resources and information that are necessary for the development of the individual and society. This issue is the subject of the proposed article.

Keywords: social informational communications, social structure, informational exchanges, social networks, national informational space, globalization, the national development.

Валерий Горовой

Национальная библиотека Украины имени В. И. Вернадского

Информационные коммуникации в эволюции национального информационного пространства

В статье рассматривается значение процесса эволюции социальных информационных коммуникаций в процессе развития национального информационного пространства в условиях глобализации, делается упор на актуализации прогнозно-аналитических подходов к изучению процессов вертикальных и горизонтальных информационных обменов, выработке методик управления этими процессами.

Актуализация проблемы развития социальных коммуникаций обуславливается в настоящее время усилением процессов глобализации, несущих наряду с позитивным значением также и угрозу всеобщей унификации, процессов, негативных для перспектив национального развития. Трансформация сети информационных коммуникаций в интересах развития национального информационного

пространства, развитие механизмов влияния на них и тем самым обеспечение укрепления национального информационного суверенитета способствует нейтрализации негативных информационных процессов. Эти коммуникации в рамках существующего правового требуют государственного контроля, обеспечения дальнейшего развития информатизации в стране, обеспечения возможностей доступа и использования гражданами общественнозначимых информационных ресурсов, информации, необходимой для развития личности и общества. Эта проблема и является предметом рассмотрения в предлагаемой публикации.

Ключевые слова: социальные информационные коммуникации, социальная структура, информационные обмены, социальные сети, национальное информационное пространство, глобализация, национальное развитие.